

Rozhodls o mé záchraně, Bože, a jsi mým skalním štítem a pevnou tvrzí. A tak mi prosím pomoz vyváznout z moci zla, když po mně sahá, vždyť ty jsi má naděje, Hospodine. Tvá spravedlnost až k výšinám sahá a já ti budu zpívat k chvále.

Tak to kdysi napsal žalmista a my se k tomu směle připojme: vždyť Boží milost je náš štít a přepevný hrad.

Ezechiel 18,26-32: Když se spravedlivý odvrátí od své spravedlnosti a dopouští se bezpráví, umře za to; zemře pro své bezpráví, jehož se dopouštěl. Když se však svévolník odvrátí od své zvěle, jíž se dopouštěl, a jedná podle práva a spravedlnosti, zachová svou duši při životě. Prohlédl totiž a odvrátil se ode všech svých nevěrností, jichž se dopouštěl; jistě bude žít, nezemře. Avšak dům izraelský říká: ‚Cesta Panovníkova není správná.‘ Mé cesty že nejsou správné, dome izraelský? Nejsou to vaše cesty, jež nejsou správné? Proto budu soudit každého z vás, dome izraelský, podle jeho cest, je výrok Panovníka Hospodina. Obrátte se a odvrátte se ode všech svých nevěrností a vaše nepravost vám nebude k pádu. Odhodte od sebe všechny nevěrnosti, jichž jste se dopouštěli, a obnovte své srdce a svého ducha. Proč byste měli zemřít, dome izraelský? Vždyť já si nelibuji ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obrátte se tedy a budete žít.“

Lukáš 24,45-51: Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. Řekl jim: „Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky. Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“ Potom je vyvedl až k Betanii, zvedl ruce a požehnal jim; a když jim žehnal, vzdálil se od nich a byl nesen do nebe.

Muž jménem Ezechiel, kterému říkáme prorok, jednou vyprávěl hodně zvláštní příběh: Byl jsem v jednom údolí a koukám, všude samé kosti, ale strašně moc a ležely tam už dlouho. Tak tam stojím a najednou mi

Bůh povídá: “Ezechieli, vyřid' těm kostem, co jim vzkazuju.” To se mi ještě nestalo, vyřizovat něco uschlým kostem, ale dobrá, tak na ně volám: “Vstávejte, kosti, život začíná.” A opravdu – za chvíli z nich byli celí lidé, samý sval a krásná kůže, ale pořád tomu cosi chybělo: života v nich bylo asi jako v panácích, co jsou na nich navlečené šaty a stojí ve výloze. Někteří vypadají skoro jako živí a docela jim to sluší, ale moc si s nimi nepovídáte. A život přece znamená někomu naslouchat a taky mu odpovídat. To ti panáci neumějí. Něco tomu chybělo, ale pak se jich ujal Boží dech (jako kdysi prvních lidí na počátku) a bylo to všechno jinak: začali žít.

Tenhle zvláštní obraz Ezechiel vylíčil a prý že je to o nás. Když duch Boží zavěje, vstane z mrtvých naděje (kvůli tomu to vyprávěl). Ovšem něco tomu výjevu předcházelo a k tomu už taky ledaco řekl. Jeho kolegové proroci často připomínali, že nám Bůh dal krásnou zemi, jenže když viděl, jak s ní a se sebou zacházíme, zase nám ji vzal. Ezechiel to připomíná také, ale slovy, která by se u nás směla vysílat až po 22. hodině a v nedělní škole se neobjevují vůbec, leč v bibli to je. Na adresu sionské dcerky neboli svého lidu tam Hospodin praví: jako pohozené novorozeně jsem tě našel, nikomu jsi nestála ani za to, aby tě umyl, tak jsem se tě ujal a zaopatřil tě a vypiplal, a ty ses mi odvděčila nevěrou s každým, kdo se namanul, a s kýmkoli, kdo šel kolem.

Lidi se vždycky pídili a dohadovali, kdo zavinil naše nynější potíže, a nějaký terč si vždycky našli: čarodějnice nebo židé nebo král a vláda nebo cizáci, až se jich zbavíme, bude líp. Ezechiel do této (často vzrušené) debaty přispěl velmi příkrou poznámkou: Vzpamatujte se, jste pohozené nemluvně, které nikomu nestálo ani za to, aby je umyl, tak jsem vás vypiplal, vy jste mi nevěrní s každým, kdo se namane, a teď řešíte, proč nežijete v ráji a kdo za to může: přece každý, kdo se namanul a kdo šel zrovna kolem, ne? Prorokova neuctivá ironie připouští, že ti, kdo žijí okolo nás, nejsou samá neviňátka, ale nejvíc jsme se o své trable zasloužili vlastním přičiněním.

Tenkrát jim v zemi řádili cizí vojáci, což se stává, když se nějaká velmoc (tehdy babylonská) rozhodne, že je ohrožená nebo předurčená k záchraně lidstva nebo že chce být mocnější a větší anebo chce aspoň vaše bohatství. Babylonští vojáci přivezli nabídkový list zkázy, vyplnili, co mohli, a zbourali Hospodinův chrám. Lidi by si rádi (jim navzdory) zazpívali „Někdo mě vede za ruku“ nebo „Pán Bůh je přítomen“, ale nějak jim to nešlo. Proroci je navigovali k tomu, aby trochu ubrali z té své sebelítosti, která trpívá nakvašenou samomluvou, a místo toho ať víc naslouchají: protože pořád platí, že nás někdo vede za ruku, a Pán Bůh skutečně je přítomen, neopustil nás. Hleďte Hospodina, dokud může nalezen být, pojďme obnovit vztah a smlouvu, kterou s našimi otci uzavřel.

Tohle je prorocký pokus, jak se vyrovnávat s osobními i dějinnými karamboly. Bůh všechno řídí a o všechno má péči, což neznamená, že by snad kupříkladu babylonští plenitelé byli Boží poslové, to ani náhodou (i když to budou tvrdit jejich kněží, kteří to však mají v popisu práce). Na nás je, abychom obnovili tu smlouvu, kterou Bůh uzavřel s našimi otci. Jak naše předky hodnotil Ezechiel, už jsme slyšeli: nevěrni s kýmkoli a kdykoli. Což nebylo nic nového, protože ani jejich otcové nebyli jiní. Nepravost všeho druhu se nastřádá a odskáčou to generace synů, vnuků a pravnuků – ale to není Boží pomsta, to je toxický dárek našich předků, připomíná prorok: Kvůli tomu je tu to údolí suchých kostí, ale už to na ně nesevádějte (že vám trnou zuby z toho, jak oni jedli nezralé hrozny) a něco se sebou udělejte. Bůh vás soudí ne za to, co vám kdo odkázal, přikázal nebo způsobil, ale podle toho, co jste vy nastražili těm dalším.

Když se řekne vina, člověk se automaticky ohlíží do minulosti. Ale leccos tam najde, jakpak by ne. Ještě že je Bůh milosrdný. Ale tady se nabádá ještě k poněkud jinému pohledu na věc: když se řekne vina, zaměřte se víc na to, co teprve bude a co předáte těm dalším.

Proto prorok vyprávěl to divné podobenství. Údolí plné panáků, co jsou navlečeni do šatů a některým to i sluší, ale řeč s nimi moc není. Někteří se cítí ohroženi a jsou podle toho naježeni, někteří se cítí předurčení k velkým činům (držte se raději dál) a jiní se zajímají jen o vliv nebo o vaše peníze a tak podobně. Hodně jich trpívá pýchou či sebelítostí, jež se projevuje trvale nakvašenou (samo)mluvou, jíž otráví prostor mezi lidmi, kde by se mělo naslouchat a odpovídat. V tom údolí plném postav cosi podstatného chybí – ale to není Boží pomsta ani trest, že to tam chybí, to je jen toxické dědictví, jež se hrdě traduje z generace na generaci.

Traduje se to z generace na generaci a výsledkem je neutěšená, vyčítavá beznaděj, a do toho teď ten zvláštní Boží vzkaz: „Vstávejte, kosti, život začíná!“ Života se ty kosti nedomohou vlastním přičiněním ani rozhodnutím, k tomu je potřeba, aby se jich ujal Boží dech, jako kdysi na počátku. Života se nedočkají bez Božího přispění a nedosáhnou čistého štítu bez Božího odpuštění, ale toho obojího se nám dostalo, za což Bohu naši předkové v lepších chvílích byli vděční a my na ty jejich lepší chvíle zkusme navázat. Pro ty, kdo to tu převezmou po nás, to je to nejcennější, co jim můžeme dát.

požehnání

Lidská nepravost šíří bolest a smutek do všech směrů a zastaví ji jen Boží soud a milosrdenství.

Boží láska vás provází v každé situaci.

Kéž učiní přítrž zlu, které má člověk v sobě i kolem sebe, kéž podepře a potěší smutné a poraněné.

Boží láska je světlem v temnotách: kéž vás nese životem a naplní vaše dny pokojem a nadějí. Amen.